

Primorski List

Boučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja!

IZHAJA vsaki četrtek ob 5. pop. Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
CENA za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone. Za manj premožne 4 krone za celo leto.

NAROČNINO in oznanila sprejema upravništvo v Gorici na Placuti št. 12.
ROKOPISE sprejema uredništvo v Gorici, Dvorišče sv. Hilarija št. 7.

Deželni zbor goriški.

Naš deželni zbor je sklican na dan 2. aprila t. l. Vše davno niso bili volilci obel nasodnosti tako radovedni in pazljivi na zborovanje deželnega zbora kot letos. Ojster prepir med slov. in it. klubom je namreč preprečil skoraj vsako delo v deželnem zboru in ono malo, kar so gg. poslanci tam storili, so storili prisiljeni. Zategadel pa zdaj cela dežela povprašuje, ali menijo gg. poslanci udeležiti se zborovanja in lotiti se resnega dela?

Naš list je ljudski list in se ima torej ravnati po koristih ljudstva, kakor v drugih vprašanjih, tako tudi v tem. Ljudstvo pa — slovensko in italijansko. — želi zborovanja, ker hoče dela in kruha, ne prepira. Ta želja in volja ljudska se je pokazala na slovenski strani zlasti od vplani sem, od kar se je vnel prepir med slovenskimi poslanci. Ljudstvo je svojo nevoljo nad nevedežbo („abstinenco“) tako odločno pokazalo, da so ravno oni gg. poslanci, katere so poprej vsi slavili radi njih rezkosti in odločnosti, s katero so vprizorili „abstinenco“, hiteli se opravičevati in zatrjevati, da take abstinence oni niso namerjavali. Toda to je ljudem sploh navada, da ne namerjavajo nerodnosti ali storijo jo pa!

Mi nečemo nikomur grehov očitati, mariveč želimo, da bi si tudi poslanci grehov ne očitali. Prosimo poslance torej, da naj se vsi snidejo v slovenskem klubu, da naj vsaj v deželnem zboru pozabijo osebna navskrižja, da naj se kot poslanci spoštujejo, ker drugače bodo nasprotnikom v posmeh, a svojim pomilovanje!

Njih naloga je najprej sporazumljenje z italijanskimi poslanci. Razmere so se deloma spremenile in sicer v prilog Slovincem, ker zdaj tudi italijansko ljudstvo zahteva sporazumljenja in, ker je vlada pripravljena veliko žrtvovati, da doseže mir v deželi.

Slovinci naj torej izdelajo načrte za slovensko stran dežele, vlada jim bo gotovo prijazna in kar bodo nasproti italijanskemu klubu odnehali, jim bo vlada rada navrgla. Odnehati pa je treba, kjer se vidi, da je nemogoče vse doseči, ali je vendar mogoče nekaj doseči. Treba je nadaljevati, kjer so prejšnji deželni zbori delo pustili. S tem, da za enkrat odnehamo od ene ali druge zahteve, ni še rečeno, da smo stvar za

vselej izbrisali iz programa. Leta 1900. dosežimo kar je l. 1900. mogoče, druge pravice bomo iskali o prvi priliki ko bo mogoče.

Ljudstvo res veliko pričakuje od deželnega zbora in od vlade: socialnih postav in ustanov, podpor za ceste, za vinogradnike, za vredbo potokov in rek, za povzdigo živinoreje itd. Prošenj je v zadnjih štirih letih došlo za eno celo knjižnico iz cele dežele.

Po dolgem odkladanju več mogoče odkladati uredbe učiteljskih plač. Zahteve učiteljev so utemeljene in pravične, katere bodo slovenski poslanci toliko laže izpolnili, ker se našim šolskim zakladom obetajo novi viri iz deželnih in državnih dohodkov. Ni zdravo in tudi ne modro dovoliti, da je cel stan v neki nevolji in agitaciji vsled preziranja in poniževanja od pristojne oblasti.

Mi smo rekli svojo, poslanci pa naj storijo, kar morejo. Ljudstvo hoče nadaljevanja, ljudstvo hoče rajše nekaj ko nič.

POLITIČNI PREGLED.

Spravna pogajanja med Čehi in Nemci so za sedaj končana. Ker je vse še tajno, ni nam mogoče soditi, ali je bil uspeh dosedanjih pogajanj bolj ugoden Čehom ali Nemcem. A gotovo vemo, da Nemci bodo tudi pri pogajanjih, kakor povsodi, na boljšem. Iz pogovora med podpredsednikom zbornice Začekom in našim vladarjem je razvidno, da so se poslanci gledé kraljevine Česke zjediniili v mnogih točkah. Bolj težavno je sporazumljenje v odseku za Moravsko. A naš cesar je izrazil upanje, da se počasi poravnajo tudi na Moravskem Čehi in Nemci. Spravna pogajanja se bodo sedaj nadaljevala v deželnih zborih Česke in Moravske. S kakim uspehom, bomo poročali.

Premogariji so šli že skoraj vsi na delo. Revezem pač ne ostane drugega, kakor upanje, da se njih revni stan zboljša v nekaj letih. Do takrat pa bodo morali nositi jarem sužnosti, v kateri jih je upregel kapitalizem.

V Italiji se bori vlada že dalj časa z obstrukcijo. Vlada ima sicer v Italiji velikansko moč, a boji se vendar radikalcev, kateri se množijo, kakor črvi v gujilem telesu.

V Nemčiji so upali levičarji, da so pokopali

Iz Brd je prišel v Kronberg, kjer so ravno ustanovili nov vikarijat in zidali novo cerkev za raztresena sela od sv. Katarine do Lijaka. To težko službo je prevzel na izrečno željo ranjkega nadškofa Andreja, ki je imel do g. Jožefa posebno zaupanje in ga je včasih tudi obiskal iz Gorice. Našel je v Kronbergu trdo ledino. Ljudstvo je bilo zanemarjeno, in siromašno. Cerkev je imela gole stene, ni bilo šole, ni bilo župnišča, in ne denarja. Moral je ljudstvo vse z nova učiti začeti z očenamem. — V cerkvi je upejal petje, za katero se je sam trudil. — V šoli je delj časa tudi sam učil. — Spoznal pa je gospod Jožef, da mora ljudstvu še gnotno pomagati iz siromaščine, ako ga hoče v dobrem utrditi. Lotil se je torej z vso gorečnostjo poljedelstva, sadjereje in trtoreje.

Postal je eden najdelavnejših udov c. kr. kmetijske družbe. Vabil je kmete k nauku, vodil mladeniče po brdih in jim kazal, kako zasajati in plemeniti sadno drevje in trte. Za zgled občini je sam nasadil vinograd in sadni vrt v pusti (na „gmajni“). Ljudje so gledali in govorili: „In vendar, če gospodu rase, moralo bi tudi nam, če bi delali.“ In res je ljudstvo poslušalo njegov nauk in posnemalo zgled, a sad njegovega truda v 25. letih je: lepa cerkev, lepo župnišče — morda vendar še najlepše v škofiji — lepi sadni vrtovi in vinogradi po Kronberški „gmajni“ in pa dobro poučeno ljudstvo.

Iz Kronberga ga je poklical deželni odbor v Gorico, v deželno gluhoonemico, ker ga je poznal in cenil za izvrstnega odgojitelja in mladino-ljuba. Tudi tukaj se je skazal moža veščaka in

za vedno lex-Heinze, a po veliki noči pride ta zakon zopet na dnevni red. Vlada predobro ve, da je pomnožitev mornarice v veliki nevarnosti, ako se zameri desnici, ki zahteva potrditve tega zakona.

Bulgarija se noče vojskovati z Rumunijo radi otoka na Donavi. Zato je naprosila Rumunijo, naj dovoli, da se stvar mirovnim potom po razsodbi druge države poravnava. — Bulgarski knez Ferdinand, ki je že eno leto udovec, se misli v drugič poročiti in sicer z neko rusko nadvojvodinjo. Govori se tudi, da se knez odpove katoliški veri in prestopi h grški. To se nam zdi jako verjetno, ker je mož že dal svojega prvega otroka Borisa po grškem cerkvenem obredu krstiti, dasi mu je takrat žugal papež z izobčenjem iz svete cerkve.

Rusija in Turčija. Že zadnjič smo priobčili, da so razmere med Rusijo in Turčijo jako napete. Govorilo se je že o bližnji rusko-turški vojski. A kakor je videti, se Turčija vendar boji Rusov. Zato je za sedaj dovolila nekaj zahtev Rusiji.

Vojska v južni Afriki. Zmagoslavna (?) angleška armada se še ni zganila iz Bloemfontaina, kjer že stoji kake tri tedne. Angleški nadvojvoda Roberts ne more naprej, ker mu manjka živeža in ker je vedno kaka ustaja v njegovem hrbtnu. Buri pa imajo zdaj dovolj časa, da se utrdijo v svoji deželi in da zberejo vse svoje moči na mejah transvaalske republike. V New-Yorku (v Ameriki) je bil shod, katerega se so udeležili vsi prijatelji Burov. Pri tem shodu je predaval neki burski višji uradnik, ki je med drugim rekel, da vojske ne bo še tako kmalu konec in da se bo ves svet še čudil, kako bo konečno podlegla ohola Anglija. Te besede iz ust zanesljivega moža nas utrdjujejo v upanju, da se Angleži prezgodaj veselijo zmage nad Buri. Do sedaj ni še bilo nobene važne bitke. Buri so se prostovoljno umikali angleški premoči do Bloemfontaina. A zdaj pridejo Angleži v gorate kraje, kjer se bodo Buri bojevali za svoja rodna tla do zadnje kaplje krvi. Zdi se nam neverjetno, da bi zmagala angleška druhal hrabre Bure!

Revolucije v Ameriki. V južni Ameriki so neprenehoma revolucije. Zdaj so v eni državi, zdaj v drugi. Te dni je izbruhnila posebno velika revolucija v Argentini.

organizatorja, ali — žal — smrtna bolezen, močno bruhanje krvi, ga je prisililo, da je zapustil zavod in šel nekaj mesecev počivati. — Ko se je nekoliko oddahnil, so ga imenovali za knezonadškofjskega tajnika, kjer se je takoj poprijel uradnega dela, toda poznalo se mu je, da ni več poprejšnji veseli in pogumni mož. Pešal je vidno od meseca do meseca, da je leta 1897 popolnoma vse delo pustil in prosil pokoja. Po 36 letni naporni službi mu je c. kr. vlada podelila izredno pokojnino 400 gld., s katero se je skromno preživljal brez vsake nevolje na kogar koli. — Zapustil je predrago Gorico in šel v Šempas, kjer je bival v očetovi hiši, a lani pred zimo je prišel iskat zdravja v Gorico, k sestrini, vže ves oslabilen in mrtvoudem. Za god sv. Jožefa so ga obhajali zadnjič. — Na osmi dan — dne 26. t. m. — zvečer ob 5^{1/2}, se je še vesel razgovarjal s sestrami, potem je šel moliti in je kleče molil. Med molitvijo — še kleče — je izgubil zavest. Sklenil je življenje z molitvijo, maziljen s sv. oljem. Sveto življenje — sveta smrt. — Poleg službe je ranjki gospod Jožef sodeloval pri raznih društvih. Pri političnem društvu „Sloga“ je bil več let odbornik, „Alojzijevisču“ je bil blagajnik ravno takrat, ko je dajalo največ dela, „Cecilijanskemu društvu“ je bil osem let predsednik i. t. d.

Za razvedrilo mu je bilo petje in pa cvetice, katerih se je tako srčno veselil spomladi. Tako je živel in umrl naš blagi gospod Jožef.

Bog pravični poplačaj delaven trud stotero, angeli naj pevco pojo rajske pesni, ženin sv. duš, Jezus Kristus, naj poleli z veso mu duhovniku venec iz nevenljivih cvetic. Dr. J. Bartling.

LISTEK

† Jožef Bajc.

Vrlemu možu v spomin.

Dne 26. t. m. je zatisnil oči preč. g. Jožef Bajc, bivši ravnatelj gluhoonemice in knezonadškofjski tajnik, mož vreden ne teh skromnih vrst, ampak celega životopisa za zgled in mramornatega spomenika v spodbudo. — Ranjki Jožef se je rodil v Šempasu kot prvorojeni sin Antona Bajca, učitelja, in Ane roj. Kogoj, Goričanke, zgleduh krščanskih starišev, katerih se je ranjki g. Jožef vedno s solzo v očeh spominjal. Od očeta se je naučil nemški, od matere turčanski, od ljudstva slovenski. Imel je še enega brata, Antona, ki je zdaj učitelj v Renčah in šest sester.

Preživel je čisto mladost na gimnaziji in s pravim poklicom vstopil v bogoslovnico l. 1857. Bil je mladenič nizke postave, čvrst in za vsako delo pripraven, vedno vesel, vsem prijazen in ljub, izobražen od doma.

V službo je prišel najprej v Kormin za beneficijata, kjer je takoj pokazal srečno roko. Rešil je namreč beneficij, kateri se je bil skoraj izgubil. Korminski rojak † Peter Fabris se je tega dejanja njegovega večkrat spominjal.

Iz Kormina je prišel v solučna Brda, v Biljano. Priljubljen se je ljudem takoj, saj naši dobri Brici itak imajo radi svoje gospode. Še čez 25 let so ga hodili obiskavat.

Prezidal je kapelanijo in vodil šolo. Od takrat se je začel zanimati za šolo in odgojo, o čemur priča tudi njegova knjižnica. Vdobil je od poglavarjev lepa priznanja.

Časopisje — velesila.

Pravijo, da časnikarstvo je dandanes osma velesila na svetu, kajti znano je sploh, da časniki ne vodijo le javnega mnenja, ampak tudi delajo javno mnenje.

Ako hoče n. pr. kaka politična stranka nasprotno stranko uničiti, ali vsaj ponižati, začne najprej v svojem časnikarskem glasilu objavljati vse mogoče in nemogoče resnične in izmišljene napake in hibe svojih nasprotnikov. Nasprotni pa prinaša o svojih pristaših in ljubljencih od vseh krajev le hvale in slavespeve v desetkrat povišani meri. Njen časnik polaga vsakemu svojo sodbo o vsem in tako malo po malo privadi bralce, da ne želijo več imeti svoje sodbe in se tudi ne trudijo, da bi jo dobili. Vse, kar čitajo v časniku, jim je gola resnica, ker menijo v svoji nerazsodnosti, da časnik bi tako ne pisal, če bi ne bilo resnično. Naj pa nobeden ne misli, da se tako godi le neizobraženim bralcem časopisov. Ne, tudi tako imenovani izobraženci ali inteligenca so večkrat počasni in leni v razmišljanju, da vzamejo vse za čisto zlato, kar je v njim priljubljenem časopisu črno na belem. Tako si stranka napravi javno mnenje in ga potem izkorišča vsestransko v svoje namene.

In, ako pomislimo, da je časnik dandanašnji našim polomikancem edini vir izobražbe, potem si lahko razlagamo, zakaj prisegajo bralci takega časnika na vse, kar v njem čitajo.

Jasno je torej, da je za vsak narod največje važnosti, kakšno berivo in duševno hrano dobiva po svojih časnikih.

Zlobni časnikarji, in posebno brezverski, razburjajo mnogokrat stranko zoper stranko, stan zoper stan, da še celo osebe zoper osebe. Da dosežejo svoj namen, se ne strašijo segati tudi v zasebno življenje svojih nasprotnikov. Vlačijo na dan osebne umazanosti, in večkrat tudi take, ki so popolnoma zlagane in izmišljene. S posebno slastjo napadajo one duhovnike, ki so njih politični nasprotniki. Karkoli jim kateri sovražnik kakega duhovnika — in taki se najdejo v vsakem kraju, — prinese, brž objavijo svetu, ne da bi se prej prepričali, jeli resnično ali ne. Potem pa prav po hinavsko zatrjujejo, da se ne bojujejo zoper vero in duhovščino, ampak le zoper klerikalizem. (Dalje prih.)

NOVICE.

Em. kardinal nadškof dr. Missia bo v soboto dne 31. t. m. ob 7 1/2 delil bogoslovcem niže redove v semeniški kapeli.

Presvetli nadškof Sarajevski dr. Stadler je bil v soboto dne 24. t. m. gost eminence kardinala dr. Missia. Ogledal si je tudi v stolni cerkvi vse dragocenosti in relikvije. Prišel je iz Rima, kjer je bil nedavno pri sv. Očeta. Presvetlega je spremljal volja c. kr. muzeja v Splitu, monsignor Bulić, nekdanji državni poslanec dalmatinski.

Miramar. Milo je bilo pri sreči vsem, ki so prisostvovali dne 22. t. m. ob 11. uri v kapelici grada Miramara poroki našega prestolonaslednika Rudolfa udove Štefanije z grofom Elemerjem Lonyay-em. Poročil ju je dvorni župnik, škof dr. L. Mayer, ob asistenci dvornega kapelana dr. A. Fišerja-Colbrice, škofijskega tajnika L. Cikoviča iz Trsta in Jos. Stržinarja, administratorja na Kontovelju, kamor spada grad Miramar. Ko je imel g. dvorni župnik nagovor, je Štefanija gubljena jokala. Časniki poročajo, da se bo Štefanija od zdaj naprej imenovala samo grofica Lonyay, ker je njen oče, belgijski kralj, odločil, da jej zdaj ne pristaja naslov „kraljevska visokost“, niti „belgijska princezinja“. Njena hči nadvojvodinja Elizabeta se je poslovila od Nje prejšnji dan ter se odpeljala na Tirolsko.

Romanje v Rim. Na razta vprašanja smemo dati sledeča pojasnila:

1. Častiti duhovniki naj se gledé službenih opravil obrnejo do preč. ordinarijata in tako tudi za Celebrat.

2. Vožnje liste bodo romarji plačali še le 23. aprila v Gorici ali v Korminu. Kdor hoče v Napoli, mora vže v Korminu doplačati.

3. Iz Gorice odidemo v pondeljek ob 3. pop., — v Loreto pridemo ob 6. zjutraj dne 24. aprila in odidemo ob 11 uri dopoldne. V Assisi pridemo ob 5. pop. in ostanemo do 9. ali 10. v noč. V Rim pridemo ob 5. zjutraj dne 25. aprila.

4. Romarji prav storiijo, če vzemo s seboj nekoliko mrzlih jedij, ker na poti ne bo vselej lahko kaj vdobiti.

5. Popotne poučne knjige dobro služijo n. pr. nemški De Vaal: Der Rompilger, ali pa Baecker, Woert in Gsell-Fells o vseh krajih, zadoštujejo tudi manjše izdaje.

6. Znamenje (tessere) je treba hraniti in pokazati sprevodnikom na železnici, vratarjem v muzejih i. t. d.

7. Preč. gg. pastirji naj nabirajo, kolikor je v njih moči, Petrov vinar, ki se bo o tej priliki izročil sv. Očetu. Tako želi em. kardinal dr. Missia.

Duhovske vesti. Razpisan je kanonikat školaštika pri goriškem kapitelju. Prošnje je uložiti do 14. aprila t. l. — Č. g. Fr. Razpet, vikar v Oreheku, je imenovan župnikom v Idriji ob Bači. — Č. g. Jožef Cigoj, župnik v Jagersču, je imenovan župnikom v Ajdovščini.

Č. g. Jos. Budin, kurat v Pevmi, je nevarno obolel za pljučnico. Priporočamo ga sobratom v molitev.

Iz Vipavskega, dne 25. marca 1900. (Spoznali smo se). Cenjeno uredništvo „Primorskega Lista“ uljudno prosimo, da v svoje predale sprejme sledeči dopis:

Prebravši „Sočin“ članek v št. 30. z dne 13. marca t. l.: *Naše deško semenišče*, smo se grozno začudili, kako je mogoče, da take članke priobčuje list, kateri ima na čelu geslo: *Bog in narod*. Članek je poln zaničevanja do vsega, kar je uzvišeno in nadzemljsko, in mora vsakega, kateri se še čuti katolika, z gnevom napolniti. Nekdaj je bila „Soča“ katoliška, a sedaj, dokaz njeni članki, je brezverska, in ni vredna nositi na čelu gesla: *Bog in narod*. Mi ne nameravamo pobijati vseh neslanosti rečenega članka, moramo pa kot zavedni katoliki pobijati dve trditvi namreč:

1. Da pri nas ni pomanjkanja duhovnikov, in da, če je, naj gredo v pastirstvo redovniki, kateri po samostanih Bogu in sebi čas kradejo. 2. Da so klerikalci zastopniki črne teme.

Kdor kaj takega trdi, je ali ptujec v naši deželi, ali zelo hudoben, ker hoče ljstvo uveriti, da je černo belo in naopak. Kar zadeva prvo trditve, ali mar ne ve učeni člankar — nam so le razmere Kriškega samostana dobro znane, mislimo pa, da tudi v goriških ni dosti na boljšem, — da iz Kriškega samostana gredo ob nedeljah in praznikih vsi mašniki po praznih mestih maševat, predgat, in spovedovat, in en redovnik ima pravico — če smo prav poučeni — celo ob potrebi dvakrat maševati ob nedeljah in praznikih. Če take okoliščine ne kažejo velikega pomanjkanja duhovenstva, ne vemo, kaj bi rečeni člankar še rad videl? (Morda, da bi se katoliško duhovenstvo toli skrčilo, da bi njega postavili v kaki srenji za pastorja). Zadnji „Primorski List“ stvarno pojasnjuje, da je v goriški škofiji 80 praznih mest in da je 20% duhovnikov iz drugih dežel.

Le največji sovražnik katoliške vere, more pri takih okoliščinah še trditi, kar trdi *Soča*, da pri nas ni pomanjkanja duhovnikov, da ima emin. kardinal vse druge namene i. t. d. Mi veruiki pa že veliko let bojazno opazujemo, kako se število svečeništva na Goriškem krči, in smo radostno sprejeli klic našega višjega pastirja, da pomagajmo po močeh za ustanovitev rečenega zavoda. Več vipavskih kmetov.

(Dalje prih.)

S Krasa. Ker se „Soča“ v števil. 32. zaganja vsled mojega malenkostnega, a stvarnega dopisa v Prim. L. števil. 12., v semenišče, — semenišče profesorje, zato si štejem v dolžnost javiti:

„Uredništvo Prim. L. je do črke natisnilo, kar sem jaz, čistokrvni lajik, napisal in odposlal. Bistra Soča! Čemu udrilaš po osebah, ki nimajo v tem nobene zasluge — krivde? Logično bi bilo zabrusiti: „Lajik iz Krasa je zarobljen klerikalec“.

Takošnih klerikalcev je pa na Krasu velika večina, ter ostro obsojajo Sočine napade na duhovenski stan. Bil sem do zadnjega časa goreč častitelj „Sočine“ pisave ter sem pri ustanovitvi Gorice! vskliknil: Kaj je vendar teba treba bilo! Ko pa je Soča napovedala boj duhovenstvu, ter brezobzirno blati ves duhovenski stan od kaplana do kardinala, se more že vsakemu kristjanu gabit.

„Soča“ bi rada vodila na v. vici vse duhovnike, potem bi jih hvalila, da so vzor človekoljubja, morale, ter skrbela za njih ugled. „Soča“ podaja navodila, kakšen bodi mladi naraščaj duhovnih, ter bi si rada uzgojila duhovce po svoji morali. Kaj veselo udriha po vseh najljubih duhovnih in svetnih osebah, ker jih hoče moralno pobiti, da ji ne bodo v napotje pri bodočih volitvah.

Najzaslužnejše osebe zavija v svojo mavho, ter jih otepa, kakor skrbna gospodinja v avgustu v žakelj nalovljene muhe. Tudi nizkotnih oseb ne prezira; vse se mora pobiti, kar ne misli, čuti in deluje v smislu „Soče“!

Bistra hči planin! Tako ne smeš nadaljevati, kajti pomisli: Ako zmagaš v začetem boju, pride mnogo zla na naše slovensko, skoro do cela pobožno ljudstvo, ter si pridobiš zmage črni venec; ako zmaga katoličanstvo, kakor pišeš „črna tema“, ne boš žela.

Po slovenskih vaseh zamoreš računati po dvoje pristašev, a druge, menim, da si jih na ta način ne pridobiš.

Lajik.

V Zaloščah pri Dornbergu je umrla Tezija Rojca, mati zdravnikov dr. A. Rojca, deželnega poslanca, in dr. Ferd. Rojca. Bila je blaga, od vseh spoštovana žena. N: v m. p.

V Trenti sta umrla v kratkem času obče spoštovana moža: Andrej Kverh, kateri je bil dolgo let cerkveni ključar, in pa Josip Kverh vulgo „Jovža“. Oba pokojna bila sta gotovo v blagem

spominu onim gospodom, kateri so kdaj v tem kraju službovali. Naj jima sveti večna luč!

Poknežena grofja goriška — gradišćanska praznuje letos 400 letnico, od kar je prišla pod habsburško žezlo. Zadnji goriški grof Leonhard je umrl dne 12. aprila l. 1500. Hitro po njegovi smrti je poslal cesar Maksimilijan I. grofe Nassau, Zollern in Fürstenberg s 300 konjiki, da so v njegovem imenu zasedli goriško grofijo, katera mu je pritakala po krvnem sorodstvu in po raznih družinskih pogodbah. Goričani so brž poslali deputacijo k cesarju, katera mu je izrazila pokorščino in udanost. Cesar je potrdil s posebnim odlokom z dne 21. junija l. 1500 vse njih pravice in privilegije.

Deželni zbor bo gotovo poskrbel, da se ta štiristoletnica slovesno proslavi.

Okrožnica vsem županstvom poknežene grofije Goriške in Gradiške. Naznanja se s tem, da se je v tukajšnji bolnišnici milosrčnih bratov z namestništvom privolitvijo zvikala dnevna prehranitna za domače bolnike, ki se oskrbujejo v III. razredu, na 1 krono, 14 vinarjev. Ta naredba velja od 1. marca t. l. naprej. Deželni odbor. Pajer, deželni glavar.

Goriški polk 47., prej Kinsky, zdaj Beck imenovan, je slavil v petek dne 23. t. m. edensetdesetletnico slavne zmage nad Piemontezci pri Novari. Pri tem polku so večinoma Slovenci iz južnega Štajerskega. Celih 5 ur se je hrabro bojevalo 15.000 mož, (mej njimi tudi polk 47. Kinsky,) proti 60.000 Piemontezov. Že so se naši začeli umikati, — tu jim o praven času pride na pomoč vojskovodja Raudecki z veliko armado, katera končno popolnoma porazi Italijane.

V spomin te slavne zmage je bila v petek pri sv. Ignaciju sv. maša, mej katero je svirala vojaška godba. Pred cerkvijo sv. Ignacija stal je batalijon vojakov v paradi, ki so med sv. mašo streljali. V cerkvi pa sta bila ostala dva batalijona s častniki. Točno ob 9. uri je pričela cerkvena slovesnost. Vojaški kapelan č. g. pater Lin, imel je slovesnosti primeren nagovor, kateremu je sledila ob asistenci slovesna s. maša. Po sv. maši je bil blagoslov z Najsvetejšim. Ganljiv prizor je bil, ko je g. vojaški kapelan z Najsvetejšim šel do vrat ter tudi zunaj stoječemu vojaštvu podelil blagoslov. Po dokončani cerkveni slovesnosti je bilo na Travniku defilovanje vojakov. V vojašnici je možno opoldne dobilo primeren poboljšek. K slovesnosti se je nabralo tudi obilo občinstva. Zvečer so oficirji imeli koncert.

V bitkah na Laškem l. 1848 in 1849 se je proslavilo mnogo Slovencev, na pr. Franc Gornik iz Slovenskih Goric, ki je bil pri 47. polku, Matija Černe, korporal, ki je bil pri 17. polku (kranjskem), nadogrnjar Andrej Čehovin iz Branice itd. *)

Pri našem polku je bil za vojnega kaplana takrat slavni Lavrenčič, ki se je v bitki zelo odlikoval z nevstrašno požrtovalnostjo.

V Trstu. Kandidatje za tržaško okolico o prihodnjih občinskih volitvah so: Za I. volilni okraj (Škedenj in sv. Marija, spodnja iz zgornja) dr. Jos. Abram, odvetnik v Trstu; za II. okraj (Roccol — Kadij — Katinara) dr. Otokar Rybář; za III. okraj (Ivan — Verdel — Kolonija) g. Alojz Gorjup; za IV. okraj (Rojan) ostane dosedajni poslanec g. J. Dolenc (Italijanska stranka mu postavlja protikandidata župnika Jurizzo) za V. okraj (Trebič) g. Ivan Gorjup; za VI. okraj (Prosek) dr. Gregorin.

V mestni skupini je „Progresso“ prepuštil IV. razred „Democratici“, meneč, da si s tem bolje zagotovi III. razred. Toda „Democratia“ postavi tudi za III. razred svoje kandidate.

— Sedajnega župana dr. Dempierija ne kandiduje ne „Progresso“, ne „Democratia“. Mož je v zadnjem času pokazal nekoliko krščanskega mišljenja ter odločnosti nasproti židovskim progresovcem. Da je zahteval čiste račune pri mestni plinarni je bila največja zamera.

Slovenski misijon pri sv. Jakobu v Trstu. Cel ta teden obhaja se v farni cerkvi sv. Jakoba v Trstu slovenski sv. misijon. Kakor poroča „Edinost“ je pri govorih cerkev natlačena z verniki. „Edinost“ se je tudi jako pohvalno izrekla o gospodih govornikih. Dal Bog obilega sadu!

Istrska mirovna pogajanja. Dne 20. in 21. t. m. vršila so se v Trstu pogajanja med italijanskimi in slovanskimi deželnimi poslanci. Kakor poroča tržaška „Edinost“ bila so ta pogajanja brezuspešna. Italijanska stranka noče ugoditi pravičnim zahtevam, naših poslancev. Izid teh pogajanj nas ni iznenadil!

Zaveza slovenskih učiteljskih društev. Ministerstvo za notranje stvari je odobrilo predložena pravila „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“, ki se bo odslej imenovala „Zaveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“.

Iz Kobarida. Svoji k svojim, si je mislil g. Gabršček in prišel predpreteklo nedeljo v Kobarid pihat na srce svojim rojakom. Sam? Ne; s seboj je pripeljal malo štacunice novih, mladih

*) Prav radi bi objavili imena tistih naših sodeželanov, ki so se bojevali pri Novari, in še živo.

močij, ki naj bi nastopile na trhem odru goriške liberalno-napredne tragicomedije. Gg. Kristan in Kocjančič sta prišla z g. Gabrščekom ogledat Kobarid, in g. Kocjančiča je doletela tukaj celo velika čast, da je predsedoval zaupnemu shodu, ki ga je g. Gabršček sklical pri „Federigu“. G. Kocjančič, jedva 26 leten mladič, pa predsednik shodu, h kateremu je prišlo razun nekaj slepovdanih Gabrščkovih opred iz radovednosti tudi nekaj treznomiselnih Kobaridcev! Predsedništvo na takih shodih je formalnost, poreče kdo. Da in ne; v Kobaridu jo „mlado“ predsedništvo postavilo ves shod v jako čudno luč, vsemu shodu je pritisnilo pečat komedije. Kako naj treznim Kobaridcem imponira mladič, ki nima v knjigi svojega življenja zabeleženega nič drugega, kot letnico svojega rojstva!

Kaj pa g. Gabršček? S čim je pital in hotel pitati svoje poslušalce? Odveč bi bilo govoriti o tem, ker o teh že davno premetlih frazah šepeče že vsaka stran njegovega umazanega glasila. Da so se na tem shodu tudi „farji“ obešali, ni trebalo niti posebej omeniti. Ali parfum liberalnega frazarstva ni omamil trdnih Kobaridcev. Da, na čast Kobaridcev moram priznati, da se je Gabrščkov besedičenje studilo celo liberalno nadahnjemim slušateljem, in da so se nekateri izmed njih ostentativno odstranili. Kobaridci niso še s kruhom lastnih možgan snedli, da bi ne uvideli pogubnosti Gabrščkovih teženj. Le malo je število njegovih privržencev v tukajšnjem trgu, in še ti se bodo s studom odvrnili od njega, ko bodo spoznali, da je gonilna moč vsega njegovega delovanja samo slepa strast, kateri hoče žrtvovati čast in ugled zaslužnih mož, in celo ugled celega stanu, katerega znajo pa oni po vrednosti še ceniti. Premnogemu zavednemu Kobaridcu je Gabrščkov zadnji nastop v Kobaridu izvalil trpko opazko: čudno, da ima ta mož, ki tiči že tako globoko v smoli, še vedno toliko humorja, da brije pusta v postu!

— Ker sem se pri besedi „pust“ spomnil pustnih plesov, naj omenim, da tukaj plesemo tudi v postu. A ne vsi. Te „lušte“ si dovoljujejo samo tukajšnji c. kr. uradniki, ki so praznik sv. Jožefa zaključili s hrupnim rajanjem (častno izvzamem g. okrajnega sodnika). No, morda jim je to po njihovi turški veri dovoljeno, ker naše vere so težke, ko jih nikdar ni v cerkev. „Vsak po svoje Boga moli“, pravi nek slab rak, tako ga častijo tudi oni po svoje s — harmoniko.

Iz kanalskih hribov, dne 26. marca. Vedite, g. urednik, da nam Vaš list vedno bolj ugaja. Vidimo namreč, da zastopate krš. katoliško idejo.

Omenjam Vam, da sem se kar zavzel prebravši „Primorca“ št. 11 in 12. To presega vse meje. V št. 11. se hoče kar direktno zavirati naraščaj duhovstva! Kam pridemo!

Naloga dobrih katoličanov je neverske liste nadomeščati z dobrimi. —

V naš okraj prihaja več „Primorcev“, katere gosp. Gabršček pošilja „dober kup, na pol zastoj“, kakor oni Aleksaška, ki je v Petrogradu prodajal paštete! Ako pridete kaj mimo, na „špansir“ po Gosposki ulici, recite tam v št. 9, da naj je le pridno pošilja, da so mu naše Mince prav hvaležne za „Primorce“, da so prav primerni za zavijanje ocvirkove pogače. Tudi recite, da naj pošlje meni eno cajno tistih dobrih prešičjih jezikov, kakor ste poročali v zadnjem listu! Da ne bo pošiljal praznih „Primorcev“, naj pa dene notri po en jezik. Hrina ni treba, ga imamo sami! Glejte no, kak napredek! Zopet novo podjetje! Dobro bi bilo, če bi g. G. inseriral v kakem nemškem listu tako-le: *Die erste Küstenland. Actiengesellschaft (narodno-napredna stranka) für geräucherte Schweinszungen!* Potem pošlje še na Dunaj kaj blaga. Da ste mi zdravi!

Iz idrijske doline nad Kanalom. Iz 22. številke „Gorice“ in iz 12. štev. „Primorskega lista“ smo Idrijci ob italijanski meji zvedeli, da je naše ceste, za katere smo se toliko let borili, „Soča“ odnesla. — Kar sta nam Coronini in Gregorčič pridobila, to nam hočejo vzeti „narodno napredni“, in darovati Kanalcem ob levem bregu Soče, to je: porabiti hočejo dovoljeno državno podpora 176.000 gl. za cesto — Grgar, Bate, Banjšice, Kal, Lom, sv. Lucijo od ene strani in Čepovan, Lokovec, Banjšice, Vrhi, Kanal — od druge strani. To nam je razumljivo.

Idrijska dolina ima le malo volilcev v veleposestvu. — Sedeži županstva pa, ki vladajo katastralne občine Zapotok, Ukanje, Idrijo (Marjino Celje), Kambreško, Srednje, — se nahajajo v Anhofem, Kanalu, Ajbi in v Ročinju. Torej v dolini ob Soči.

„Narodno napredni“ vedo, da mi ne bomo mogli vplivati z volilci na prihodnje deželnozb, ozir. drž. volitve, ker bodo volilni možje izbrani, kakor navadno, le iz Soške doline, ne pa iz Idrijske. — Pač pa se je treba prikupiti občinam ob levem bregu, od Grgarja do sv. Lucije.

Radi sebične politike enega ali dveh naj trpi na stotine družin! — To je morala „narodno naprednih“!

Drugo brco pa nam je menda dalo Kanal-

ske županstvo, — kakor posnemljemo iz „Gorice; Kanali — bi se hoteli na rovaš nas siromakov okoristiti. — G. župan Miha Zega, — krčmar, ključar — in zastopnik „narodno napredne“ „botege“ — dr. Tume v Kanalu, slednjič kandidat za prihodnji deželni zbor, — je gotovo prošnjo podpisal.

Dobro! — Bomo vsaj vedeli Iderci, kam naj gremo na „kvartince“, ko pridemo v Kanal; kjer, se bomo učili ob predavanju „narodno naprednih“, kako se narodno napreduje.

Po Lokovcu, Banjšicah in Kalu klatil se je dne 17, 18, in 19 t. m. človek srednje postave, obritega obraza, črnih las, kmečkoga stanu, moških let, in se ljudem predstavljal za „doharja“ vsega zdravilstva.

Zdravil je s pripisovanjem zdravil, z natezovanjem udov in blagoslovljenjem vode, katero so ljudje, — čeravno kapnico, — slastjo zavživali.

Znal je tudi preganjati iz hiš podgane, miši, žuželke in snake vrste živalic, ki se nahajajo po umazanih stanovanjih. Rabil je baje „kalamonomov žegen“ narodne napredne stranke. — Hodil je bolj po zakotnih vaseh. Ljudje, zlasti žene, so šli možu na roko, in slepar je skupil še precej denarja.

Žito po Krasu kaže letos slabo. Njive so prazne, in nič skoraj zelene kakor nekaj. Deževje tudi škoduje. Če se žito meseca marca v prahu ne valja, ne kaže, da bo dobra letina.

Terana po Krasu je letos sicer malo, ali kar ga je, je prav dober. Cena ni visoka. Poskoči pa gotovo, ko hitro bo odpravljena vinska klavzula z Italijo. To vse prosi in želi. Italijan naj pije svoje vino, mi pa svoje.

Dreženca. Nad Drežensko cerkvijo je prijazen hriček, kateremu že od nekdanj ljudstvo pravi grad. Ta grad je kupil zdaj nek gospod iz Ajdovščine ter tam napravil lično leseno kapelico, v katero je postavljena podoba žalostne M. B. Ljudstvu se je hriček priljubil in zahaja rado tja molit.

Hripa! Ta nevarna bolezen zdaj semtertje, močno razsaja in tudi mori. Pazljivosti treba velike. Bolezen pride kot tat in vzame človeka. Najbolje sredstvo je: čistilo, čaj in postelja. Marsikdo to nekdanj neznan bolezni malo pošteje, se nič ne varuje, pa — gre. Varovati se treba zlasti prehlada.

Odlikovanje živali!! Z današnjim napredkom smo pač že daleč prišli, tako daleč, da se celo živali odlikujejo in istim svetinje in križci pripenja na hrabre prsi! No, današnjemu, neumnemu svetu je vse mogoče, vse dovoljeno.

„Svetinje za zasluge“ živalim prisojati ni na Angleškem nič kaj redkega; sama kraljica Viktorija jih semtertje podeljuje, in pripenja. Oh, kakšna čast za mogočno kraljico!

L. 1879 je ta kraljica z lastnimi nežnimi ročicami „svetinjo za zasluge“ pripela pesu „Bob“-u. In zakaj? Ker je bil z vojakom v vojski v Afganistanu in, ker je bil hrabri kuže slučajno ranjen! O ti srečna živalica! Ko se vleže na pare, ga najhitreje prav slovesno zakopljemo in odlikovani vojak ponesejo za njim na pozlačenih blazinah drago svetinjo. To bo lajanje!

Razun pesa odlikovan je bil po ravno isti vojski tudi konj „Volonel“. Štirinogata žival, ki je vrlo razgetala po bojnem polju, dobila je od presv. kraljice „svetinjo z zvezdo“.

L. 1897 nosil je konj isto svetinjo na prsih, ko so ga jahali v nov boj. Ali se je držal magarec!!

Pes „Jak“. Kaj pa ta? O ti srečni pes! Kar hrabri vojak niso dosegli, doletelo je tebe. Ta je rešil življenje vojaka pri mestu Alma in zagnal z mogočnim lajanjem v beg nekaj sovražnikov. Glej, zopet je bila kraljica Viktorija, ki je Jaku podelila, pa ne svetinjo, ampak celo „križec za zasluge“!! Kaj takega se ni še slišalo! To pa je že razžaljivo, ostudno in naravnost pregrešno! Pesu križec pripenjati! O svet neumni!! Polento, polento! —

Še nekaj! Mestno starišinstvo v Dublinu, — zopet na Angleškem, — je pesu: „Jerry“ (morda Jerica) podelilo svetinjo hrabrosti in ga povabilo na kosilo, ki je bilo slovesno napravljeno generalom in vsem hrabrim vojakom! In kako si je Jerry to odlikovanje zaslužil?! Kako? Spremljal je 8. regiment v vojsko in nič drugega. Morda je vozil šmir za kolesa?! Bog daj norcem pamet!

Moj „čičo“ je že marsikdaj obvaroval svojega gospodarja, pa ni bil še tako srečen, da bi ga kaj takega doletelo. K večjemu, da se mi včasih na posteljo zavalji. Naj še čaka!

Kontrolni zbori. Na pritožbe in prošnje raznih poslancev odločil je minister za deželno brambo grof Welsersheimb, da se v prihodnje ob nedeljah in praznikih ne smejo sklicavati kontrolni zbori za vojake. Prav je to! Koliko greha manj, več pa posvečevanja božjih dni.

Deset pravil pri molžnji. Neko švicarsko mlekarstvo društvo je dalo natisniti v več tisoč izvodih pravila za molžnjo s priporočilom, da jih kmetovalci pribijejo po svojih hlevih. Ta pravila so: 1. Oznaži si roke, predno greš molžti! 2. Vime med molžo mora biti čisto 3. Prvo mleko,

ki je izmolžeš, zavrzi, ker ni za rabo. 4. Poskusi mleko iz vsakega sesa t. j. poduhajga in poskusi, da vidiš, ali ni morda smrdljivo. 5. Molzi navskriž 6. Molzi varno in pazljivo. 7. Med molžo bodi vse mirno v hlevu. 8. Molzi nepretrgoma in naglo. 9. Molzi do kraja. 10. Mleko ne precejaj v hlevu, marveč zunaj pred hlevom ali v shrambi.

Socijalne drobtinice.

Štrajkujoči rudarji na Českem. Podlegli so bedni trpin. Trdovratnost židovskih bogatašev je zmagala. Delavci niso dobili tistih drobtin, katerih so si želeli; zdaj se morajo vrniti na delo!

Kdo je kriv takemu porazu ubogih delavcev?

V prvi vrsti tožimo vladu, ki ni hotela pravičnih zahtev delavcev dovolj upoštevati. V drugi vrsti pa so temu krivi demokratski voditelji, ki so delavce le dražili in begali. Brez dvojbe, da bi si bili delavci vsaj kaj malega priborili, ko bi ne bili imeli v svoji sredi dunajskih socijalnih demokratov. To so delavci tudi sami izprevideli. Dne 19 t. m. je bil shod v Moravski Ostrovi. Na shodu, kateremu je prisostovalo 12.000 mož, so se vrgli delavci na odbornike štrajkarskega komiteja. Dunajski demokratski voditelj dr. Karpelus je dobil nebroj zausnic, ter so ga delavci pomlatili s palicami Demokrata Merta so vrgli z govorniškega odra, ter je padel tako nesrečno, da so ga brezzvestnega prepeljali v bolnišnico. Delavci so vsi razdraženi upili: Udrite! Proč z izdajalci, proč s židi! Posredovati je moralo vojastvo.

Soc. dem. voditelji so zbežali v društveno hišo, a, ko so se upali pokazati se na balkonu, hotela je množica naskočiti hišo. Množica je naskočila tudi pisarno vodstva stavke ter zahtevala svoj denar nazaj, katerega so samo židovski odvetniki mej stavko, menda za „pravno varstvo“, požrli 8000 kron. Češka odvetnika, dr. Siroky in dr. Fairlik, sta hotela ob stavki dati delavcem zastoj pomoč, a delavci so raje zaupali sladkobesednim soc. dem. agitatorjem, ki so jim obetali zlate gradove. Soc. dem. voditelji stavke so sedaj zginitili in vzeli seboj vse spise, nanašajoče se na stavko. Soc. dem. glasilo „Na zdar“ je nehalo izhajati. Urednika so delavci na cesti kofotali, da je moral bežati. Poslanec Daszynski, ki se je bahal s popularnostjo, katero mu je baje mej delavci pridobil njegov govor v parlamentu, si ne upa priti mej delavce; delavci so hoteli preteptati tudi soc. dem. posl. Bernerja in Cingerja, a sta ob pravem času pokazala pete. Berner je mej pretepom v smrtnem strahu čepel za nekim plotom.

Tako so delavci pokazali socijalno demokratom, da nismo vsi enaki. Ta šola bo morda socijalne demokrate spametila.

Socijalno delovanje tretjega reda sv.

Franciška na Francoskem. V Tulusi je zboroval od 17-19 avgusta kongres tretjega reda. V Franciji se tretji red bavi z vsemi socijalnimi vprašanji. Zato so v drugi seji razpravljali vprašanje: „Kako pridobiti delavske sloje za tretji red.“ Kot sredstva za pridobitev delavcev so priporočali: Osebn vpliv na posamezne delavce, javna predavanja, delovanje za gmotni prosep delavcev. Tretja in četrta seja sti podali zanimive podatke o socijalnem delovanju tretjega reda na Francoskem. P. Jožef iz Lijona je poročal o delovanju tretjega reda v tem mestu. Tu procvitajo mladeniška, rokodelska društva, razpravni klubi, vse pod vodstvom tretjedrušnikov. Tretji red v Chombéry deluje na 17. krajih, seveda šteje med svojimi udi 41 članov najvišjega savojskega plemstva. Tretji red pospešuje snovanje kmetijskih posojilnic, katerih že mnogo deluje v blagor kmetovalca; zdaj osnujejo centralno zvezo, kateri vlada podeli brezobrestno večjo svoto. Razpravljalo se je na tem kongresu o skrbi za bolnike, za zapuščenca dekleta, o boju proti prostituciji, o konkubinatu, o poselskih družinah, o zavetiščih za dekleta, o gospodinjstvih šolah itd. Tako deluje tudi tretji red na socijalnem polju. In voditelji tretjega reda so franciškani in kapucini, katere naši naprednjaki tako radi zmerjajo z lenuhi.

Koliko davka pride v raznih avstr. kronovinah na posamezno osebo?

	V: Dalmaciji;	Bukovini;
a) direktnega davka:	3 fl. 30 kr.	3 fl. 70 kr.
b) indirektnega „	2 „ 50 „	5 „ 40 „
	Galiciji;	Kranjskem;
a) direktnega davka:	3 fl. 90 kr.	5 fl. 40 kr.
b) indirektnega „	5 „ 70 „	6 „ 10 „
	Tirolskem; Primorskem;	
a) direktnega davka:	7 fl. 50 kr.	7 fl. 50 kr.
b) indirektnega „	7 „ 50 „	11 „ 50 „
	Koroškem;	Sleziji;
a) direktnega davka:	8 fl. 60 kr.	8 fl. 70 kr.
b) indirektnega „	8 „ 20 „	16 „ 70 „
	Štajerskem;	Českem;
a) direktnega davka:	9 fl. 10 kr.	9 fl. 60 kr.
b) indirektnega „	9 „ 30 „	14 „ 70 „
	Moravskem; Gor. Avstr.	
a) direktnega davka:	10 fl. 90 kr.	11 fl. — kr.
b) indirektnega „	14 „ 60 „	11 „ 10 „

Solnogr.; Nižje Avstr.
a) direktnega davka: 11 fl. 70 kr. 21 fl. 40 kr.
b) indirektnega " 14 " 30 " 29 " 20 "
Poprečno plačuje vsaka oseba v avstrijski drž. polovici direkt. davka 8 fl. 80 kr., indirekt. 12 fl. 20 kr.; na Ogerskem pa dir. 6 fl., indirekt. 9 fl. 60 kr.

Največ davka na osebo plačuje Dunaj, in sicer direktnega 34 fl. 80 kr. indir., 63 fl. 50 kr.
Na Primorskem so različni davki na osebo tako porazdeljeni: dohodarina 1 fl. 60 kr.; pridobnina 20 kr.; zemljarina 80 kr.; hišnorazr. davek 2 fl. 50 kr. razne naklade 2 fl. 40 kr.; užitnina 3 fl. 50 kr.; kolektivna 2 fl. 50 kr.; za tabak 4 fl. 50 kr.; loterija 1 fl.

Naša društva.

Kanal. Tukajšna okrajna posojilnica imela je v nedeljo dne 25. t. m. svoj letni občni zbor v občinskih prostorih.

Kakor razvidno iz letnega poročila je ta posojilnica dobro napredovala v prejšnjem letu. Pristopilo je v tem l. 96 novih zadrušnikov, tako, da šteje sklepom II. upravnega l. 187 članov. Prometa je imela gl. 72.629.22¹/₂, ki se je v primeri z onim prejšnjega leta skoro podvojil. Ker jej do sedaj ni bilo treba plačevati najemščine in so vsi gg. odborniki brezplačno delovali, tedaj se je ves čist dobiček obeh let djal v reševni zaklad, ki znaša koncem l. 1899 gl. 515.97¹/₂.

Izrekla se je zahvala preč. g. kaplanu L. P. za potrpljenje, da ima posojilnica v njegovem stanovanju blagajno in urad, a tudi za njegovo vneto delovanje kot tajnik zavoda. Nato je sledila volitev načelnštva in nadzornštva. V odbor načelnštva so bili izvoljeni: Preč. g. Jarec predsednikom, dalje g. M. Zega, g. nadučitelj Al. Verč, č. g. J. Ušaj, č. g. Ang. Čargo, č. g. L. Pečenko in g. Jos. Baudaž. Nato se je zbrala mala družba pri kozarcu pristnega vipavskega, ker navadno vsako zborovanje ima tak „kompletorium“ in prepričani smo vsi, da ostane zavod v pravih zaupnih rokah. Bog živi novi odbor in njihov trud plati jim Bog!

Solkanska podružnica slov. bralnega in podpornega društva v Gorici je imela v nedeljo zborovanje, na katerem je podružnični odbor poročal o delovanju in gnotnem stanju podružnice. Podružnični predsednik in blagajnik ob enem je v svojem nagovoru povdarjal socialni pomen podružničnega delovanja. Iz poročila blagajnikovega je razvidno, da je tudi podružnica gnotno stanje zelo ugodno. V preteklem upravnem letu je čisti prebitek podružnice znašal 978 kron 58 vin. Podružnični zaklad je torej narasel že na 2734 kron 74 vin. Pač lep uspeh triletnega delovanja! Občni zbor je zahvalil predsednika g. kapelana Dermastia na njegovem požrtvovalnem delovanju v prosep solkanskih rokodelcev. Sklenili so tudi, da bodo vsako leto obhajali sv. mašo zadušnico po umrlih članih, kakor tudi slovesnovati s sv. mašo praznik sv. Jožefa. Ta dva sklepa, ki sta izšla od obrtnikov samih, nam pričata, da je tudi v solkanskih obrtnikih živo krščansko prepričanje. Čast jim! Bog blagoslovi pošteno delo!

Bilje. Tukajšna hranilnica in posojilnica je imela pret. nedeljo občni zbor. Iz računskega sklepa za l. 1899. posnamemo te-le številke: Prejemkov je bilo 45.723 K. 56 v.; izdatkov je bilo 43.755 K. 42 v.; skupni promet 89.478 K. 98 v. Hranilnih vlog se je vložilo 22.166 K. 54 v.; vzdignilo pa 22.328 K. 36 v.; kapitaliz. obresti 946 K. 59 v. Stanje hran. vlog sklepom rač. leta: 27.929-73 K. Posojil se je dalo: 16.970 K., vrnilo pa 13.770 K. Čistega dobička je bilo 381 K. 10 v. Reservni zaklad znaša 643 K. 96 v.

Kobarid. Tukajšna posojilnica in hranilnica je imela dne 22. marca svoj letni občni zbor. Bilanca je pokazala lep napredek tega koristnega zavoda, dohodki so se v preteklem upravnem letu znatno povišali. Načelnštvo in nadzornštvo je ostalo prejšnje.
V Štjaku se je osnovalo „Vinarsko in sadjarsko društvo“, kateremu je do sedaj pristopilo 40 udov; pravila je c. kr. namestništvo uže potrdilo. Na občnem zboru dne 25. marca je bil soglasno izvoljen predsednikom tamošnji posestnik g. Ivan Bergant, podpredsednikom g. Leopold Stemberger. Odbor je sestavljen takole: g. Fran Klanjšček, kaplan, denarničar, g. Franc Lipanje, tajnik, g. župan Jožef Turk, g. Janez Funa, g. Leopold Ožbič in g. Franc Sluban.

Za kratek čas.

Prevara. „Gospod stotnik! Jaz se pritožim čez našega kuharja.“ Stotnik: „Zakaj pa?“ Vojak: „Kedar on za nas čaj kuha, nam da samo ono rujavo vročo vodo, perje pa sam sne.“

V gostilni. A.: „Povej mi vender, kako moreš pri jedi časnike brati?“ B.: „Prav lahko. Z enim očesom berem, z drugim pa jem.“

Odgovorni urednik in izdajatelj: I. Bajt.
Lasnik: Konzorcij „Primorskega Lista“.
Tiska: Hilarijanska tiskarna.

Savno občinstvo pozor!

Štejem si v čast naznanjati slavnemu občinstvu, da sem razširil trgovino pohištva v ulici Vetturini, glavni uhod v gosposki ulici.

Anton Breščak

v Gorici, gosposka ulica šte. 14, blizu lekarne Gironcolijeve.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo za vsak stan. Pohištvo je po najmodernejših slogih, posebno spalne, jedilne in posetne sobe so po nemškem slogu iz odlikovanih Črnigojevih delavnic v ulici Pontenuovo in via Leoni, katere so lepše in ukusneje izdelane in ceneje od Dunajskih in Budapeštanskih tovarov. Ostalo pohištvo je od prvih mizarov mojstrov.

Sprejema se naročila in izdeluje po izbiri obrisa najceneje in v najkrajšem času.

Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mizice, različna obešala, preproge za okna itd. Različne stolice z trsja in celuloide, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbiri ter razne tapecarije. Reči, katere se ne nahajajo v zalogi preskrbijo se po izbiri cenikov v najkrajšem času.

Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

V zalogi ima najelegantnejšo sobno opravo, na katero se še posebej opozarja p. n. občinstvo!

Artur Makuc

klepar, Ozka ulica (Via Stretta)

se priporoča slavnemu občinstvu. Izdeluje vsakovrstna kleparska dela.

ANTON FOX

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krčmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako soline.

Odlikovani fotografski atelier

A. JERKIČ

GORICA,

Gosposka ulica šte. 7, v hiši

„Goriško ljudske posojilnice“

edini zalagatelj c. kr. avstrijske državno-uradniške zveze za Goriško, sprejema vsa v fotografsko stroko spadajoča dela.

Novi, velikomestno urejeni atelier

odgovarja vsem

modernim zahtevam v tej stroki.

P. n. gg. državni uradniki in njihovi družinski člani dobé pri obstoječih cenah 15% rabat.

Se toplo priporoča z odličnim spoštovanjem udani

ANTON JERKIČ.

Franc Bevk

ulica Ponte Isonzo št. 3.

priporoča slavnemu občinstvu svojo zalogo oglja, premoga in drv po najnižjih cenah. Postrežba je točna.

Anton Obidič,

čevljar

v Semeniški ulici št. 4

v Gorici,

priporoča se

za raznovrstna naročila po meri

za gospe in gospode.

Naročila se izvršujejo hitro

Priporoča dalje tudi svojo zalogo

Čebelno voščene sveče

pod garancijo 2000 kron

priporočam preč. duhovščini, cerkvenim oskrbništvom in slavnemu občinstvu.

Z odličnim spoštovanjem

J. KOPAČ,

svečar.

Ulica sv. Antona št. 7. v Gorici.

Florjan Kralj,

tovarnar kisa v stari cukrarni,

kapucinska ulica št. 11.

priporoča se svojim sorojakom v mestu in na deželi v nabavo kisa, kakor ekstrata, vinskega in komune, po poštenih cenah.

Karol Draščik,

pekovski mojster na Kornu v Gorici

izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejšega, za nove maše in godove, kolače za birmo in poroke itd.

Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov. — Priporoča se za nje svojim rojakom v mestu in na deželi najuljudneje.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih furlanskih,

briskih, dal-matinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v adih od 56 itrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

„Krojaška zadruga“,

vpisana zadruga z omejeno zavezo v GORICI,

Gosposka ulica št. 7.

VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v naj večji izberi,

kakor: sukno, platno, prtenino, Chiffon, oksfort, srovice, vsakovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce Jäger itd.

VSE PO NAJNJIŽIH CENAH.

Cene so stalne brez pogajanja.

Usojam si cenj. p. n. občinstvu v mestu in na deželi uljudno naznaniti, da sem odprl v lastni hiši, po starem imenovanju gostilno

Pri Grgarki,

ulica sv. Antona št. 3.

Točim izvrstna briska in druga domača vina, imam domačo kuhinjo, držim postelje za prenočišča po jako nizki ceni.

S prošnjo za blagohotno naklonjenost se prijazno priporočam za obilen obisk.

Udani

Ivan Mizerit (sin ranjke Grgarke).